

Adroddiad i'r	Pwyllgor Safonau
Dyddiad y cyfarfod	2 Rhagfyr 2022
Aelod Arweiniol / Swyddog	Gary Williams, Cyfarwyddwr Corfforaethol, Llywodraethu a Busnes / Swyddog Monitro
Awdur yr adroddiad	Lisa Jones, Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd
Teitl	Cydnabyddiaeth ariannol ar gyfer presenoldeb aelodau annibynnol ac arsylwadau mewn cyfarfodydd ac ystyriaeth o ddull strwythurol i bresenoldeb/ arsylwi mewn cyfarfodydd.

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r Pwyllgor wedi gwneud cais am adroddiad i ystyried dull strwythuredig i'w presenoldeb ac arsylwi mewn cyfarfodydd, ac adborth ac i gadarnhau sefyllfa'r Cyngor mewn perthynas ag aelodau yn cael eu cydnabod am fod yn bresennol mewn cyfarfodydd.

2. Beth yw'r rheswm dros wneud yr adroddiad hwn?

Un o ddulliau'r Pwyllgor i sicrhau cydymffurfedd â'r Cod Ymddygiad yw mynd i gyfarfodydd Cynghorau Sir, Dinas, Tref neu Gymuned, naill ai o bell neu'n bersonol, ac mae dull strwythuredig yn cael ei ffafrio, a dyna pam bod yr adroddiad hwn wedi'i lunio. Mae hyn yn ychwanegol i bresenoldeb yn y Pwyllgor Safonau. Ar adeg ysgrifennu, roeddem yn aros am adborth ar y mater o gydnabyddiad o gyfarfod Cymru gyfan o Benaethiaid Gwasanaethau Democrataidd, a bydd y Pwyllgor yn cael diweddariad ar hyn yn fuan. Yn ogystal, mae nifer o Gynghorau cyfagos wedi cytuno i ariannu presenoldeb o'r fath.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod yr aelodau yn nodi'r sefyllfa mewn perthynas â chydabyddiaeth.

3.2 Bod yr Aelodau yn ystyried ac yn cytuno ar ddull cydlynol a strwythuredig.

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Cyfarfodydd y Cyngor Sir

Ar y cyfan, mae aelodau'r Pwyllgorau Safonau blaenorol wedi mynd i brif gyfarfodydd llawn y Cyngor, yn hytrach na phwyllgorau fel y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd neu'r Pwyllgorau Craffu er enghraifft. Mae Atodiad 1 yn cynnwys rhestr o gyfarfodydd cyhoeddus er gwybodaeth – mae manylion y cyfarfodydd diweddaraf ar gael ar wefan y Cyngor. Yn draddodiadol, mae aelodau'r Pwyllgor Safonau wedi canolbwyntio ar Gyngorau Tref, Dinas a Chymuned, ond mae'n bosibl y bydd yr aelodau eisiau arsylwi cyfarfodydd sirol o bryd i'w gilydd. Nid oes ymgynghorydd cyfreithiol na Swyddog Monitro yn bresennol ymhob cyfarfod Pwyllgor, ac nid yw pob cyfarfod Pwyllgor yn cael ei weddarlledu, ac felly efallai bod ar yr aelodau eisiau trafod a ydynt yn dymuno cynyddu eu gweithgarwch ar lefel sirol neu eisiau ffocysu blaenoriaethau o fewn yr adnoddau sydd ar gael mewn cyfarfodydd cymunedol yn lle.

4.2 Cyfarfodydd Tref, Dinas a Chymuned

Yn y gorffennol mae'r Pwyllgor wedi edrych ar y rhestr o gynghorau ac wedi cytuno ar ba Aelod fydd yn mynd i ba gyngor. Mae'r presenoldeb wedi'i gynnwys gan yr aelodau annibynnol a chynrychiolydd aelod tref a chymuned, ac felly mae 5 aelod yn cyflenwi'r rota. Mae'r aelodau wedi rhannu'r baich ac wedi adrodd yn ôl wrth iddynt fynd i gyfarfodydd yn ôl eu gallu. Yn y gorffennol mae'r Swyddog Monitro wedi bod yn cadw cofnod canolog o bresenoldeb ond, ers y pandemig, nid yw'r cofnod wedi'i ddiweddarau – gellir ailgychwyn cadw'r cofnod hwn os yw'r Pwyllgor yn gytûn. Efallai y bydd yr aelodau yn dymuno adolygu'r presenoldeb, yr ymdriniaeth a'r cynnydd mewn perthynas ag ymdrin â'r sir gyfan ymhob cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau, yn hytrach nag ar sail ad hoc; efallai yr hoffan nhw ganolbwyntio ar ardaloedd penodol neu, fel arall, arsylwi cyfarfodydd y tu allan i'w hardaloedd hwy. Mae'n bosibl y bydd aelodau yn dymuno alinio presenoldeb gyda'r wybodaeth a ddarperir mewn

perthynas â chwynion Ombwdsmon y Gwasanaethau Cyhoeddus; neu efallai yn dymuno awgrymu dull arall megis lefel o gwynion.

Mae Atodiad 2 mewn fformat tabl yn rhestr o Aelodau'r Cyngor sydd efallai'n dymuno dynodi eu dewis i fynychu, gyda'r cynnig bod pob Aelod yn mynychu o leiaf 2/3 gyfarfod y flwyddyn, yn ystod y 4 blynedd nesaf, gydag adroddiad canol tymor o unrhyw un a gollwyd neu angen ail-bresenoldeb (yn amodol ar y gyllideb ar y pryd). Bydd Aelodau angen nodi eu dewis a'u gallu i ymrwymo eu hamser.

Efallai bydd Aelodau yn dymuno trafod y dull ynghylch adborth ar ôl presenoldeb i'r Cyngor a ymwelwyd, ac unrhyw arsylwadau yn dilyn yr ymweliad.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae Pwyllgor Safonau cwbl weithredol a chynrychioliadol ac sy'n cynnal y safonau uchel a ddisgwylir gan aelodau yn helpu i ategu gwaith y Cyngor i weithredu ei swyddogaethau democrataidd.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae gan y Cyngor gyllideb i Aelodau gyda llinell gyllideb o ran costau teithio sydd heb eu defnyddio'n llawn oherwydd yr opsiwn o fynychu cyfarfodydd penodol ar sail hybrid bellach mewn lle. Mae cyfarfodydd wedi'u cynnal gyda'r swyddog ariannol perthnasol sydd yn cynnal cod cyllideb aelodau, ac mae wedi'i nodi y gallai'r Cyngor gytuno i ariannu presenoldeb gan sicrhau bod hyn yn cael ei gapio fel bod cyfyngiad ar gyfanswm costau teithio a chyfradd presenoldeb y flwyddyn - sydd yn uchafswm o £2000 y flwyddyn. Gyda holl gostau bydd rhaid adolygu hwn yn rheolaidd, heb sicrwydd y bydd hwn ar gael bob blwyddyn.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

Nid oes angen asesiad o'r effaith ar les.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

Nid oes angen ymgynghori pellach.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Nid oes unrhyw risg wedi'i nodi.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

Deddf Llywodraeth Leol 2000; Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001 a Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) (Diwygio) 2006